

På **annan plats** i denna uppdatering diskuteras hur man genom idrottspsykologisk intervention kan begränsa idrottsskador, och det är kanske först när man förstår att korsbandet är ett ligament i knäet som hindrar benet från att vika sig åt fel håll, som man inser hur otroligt smärtsamt en idrottsskada kan upplevas. Men skador och smärtor inom idrotten är inte blott ämnen för psykologer och, självfallet medicinare; en rad andra aspekter kan läggas på detta smärtsamma område, vilket framgår av en nyutkommen antologi, *Pain and Injury in Sport: Social and Ethical Analysis*, sammanställd av Sigmund Loland, Berit Skirstad och Ivan Waddington (Routledge). Förutom redaktörerna medverkar bland andra Kirsten Kaya Roessler, Dominic Malcolm och Giselher Spitzer med kapitel. Rolf Jonsson har läst boken för vår räkning, och givet hans egen breda kompetens i området väger det tungt när han efter läsning kan konstatera att boken tillförde också honom en del nya insikter.

Nya perspektiv på smärta och skador i idrotten

Rolf Jonsson

Högskolan Dalarna

Sigmund Loland, Berit Skirstad & Ivan Waddington (red)

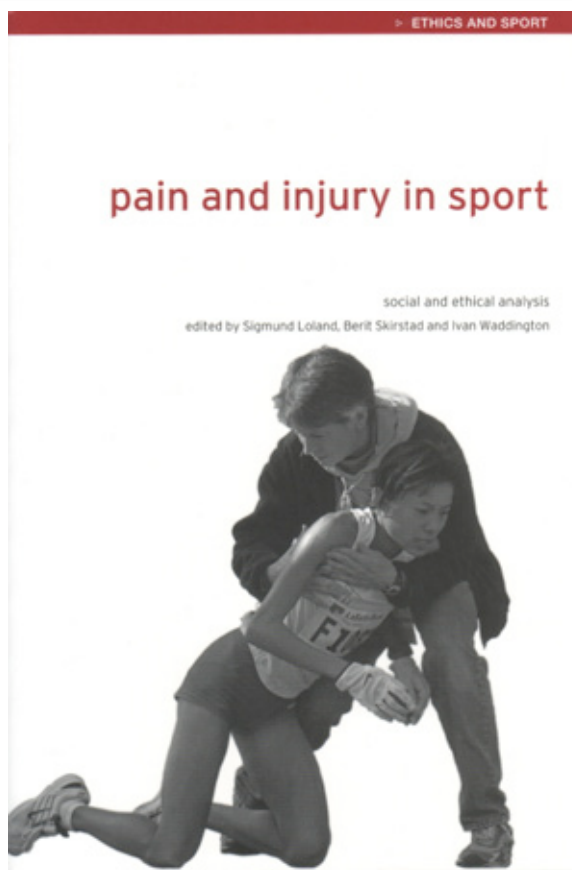
Pain and Injury in Sport: Social and Ethical Analysis

268 sidor, hft.

Oxford: Routledge 2006 (Ethics and Sport Series)

ISBN 0-415-35704-7

Smärta och skador inom idrotten har alltid varit medicinens och fysiologins domän. Tekniker att maskera smärta och så snabbt som möjligt rehabilitera den sargade idrottsskroppen står i fokus. Det är först under de senaste 20 åren som andra aspekter av smärtan och skadan har kommit att intressera forskare inom andra områden, och vi noterar nu ett allt mer synligt intresse från sociologer, psykologer, filosofer, m fl. Det senaste uttrycket för detta relativt nyvaknade intresse utgörs av en bok med rötter i Norges Idrottshögskola, *Pain and Injury in Sport: Social and Ethical Analysis*. Innehållet härstammar från en workshop på temat i Oslo 2004 där man samlat ledande forskare inom området med viss betoning på forskare från Norge och Storbritannien. Boken är en antologi under redaktion av [Sigmund Loland](#), Berit Skirstad och Ivan Waddington, den består av fem delavsnitt och omfattar sammanlagt 15 kapitel.

Del 1 presenterar tre forskningsöversikter. Martin Roderick har skrivit en sociologisk översikt som fångar upp det

allra mesta inom området. Den psykologiska översikten kommer från Danmark genom [Kirsten Kaya Roessler](#). Glädjande nog handlar det inte så mycket om mentala tekniker för att maskera smärta. Inledningen presenterar olika psykologiska perspektiv på smärta. Fortsättningen ger en studie av elitidrottarens sätt att hantera och uttrycka smärta. "Pain is more than something that has to be removed" (sid 46). Sigmund Loland presenterar tre idealtypiska sätt att närma sig studiet av smärta inom idrotten, (1) den "klassiska", dvs smärta förklaras medicinskt, fysiologiskt; (2) en kontextuell approach; samt (3) en fenomenologisk approach. Alla tre idealtyperna granskas och diskuteras i relation till varandra. Hela den första delen är väldokumenterad, och bibliografierna till respektive kapitel är guld värda för den som vill börja tränga in i nya områden.

"Pain, injury and performance" är rubriken för del 2. Här behandlas smärtans plats inom löpningen. Den intressanta slutsatsen är att smärtan är så central att den "can plausibly be added to Guttman's 'characteristics' of modern sport." (sid 74). Kapitlet "Pains and strains on the ice" behandlar polarresenärers fysiska och mentala kamp mot smärtan under extrema förhållanden. Förvisso intressant, men samtidigt känns innehållet som mindre relevant i det idrottsliga sammanhanget. Ett tredje kapitel behandlar, med hjälp av kanadensiska och engelska data, skadade kvinnor och hur män och kvinnor förstår och reagerar på smärta och skador. Att reaktioner och förhållningssätt är genusrelaterade framstår inte direkt som någon ny upptäckt.

Del 3 har fått rubriken "The deliberate infliction of pain and injury", och speciellt ett kapitel där fångade recensentens uppmärksamhet. Kapitlet är skrivet av Giselher Spitzer och behandlar hur doping och smärta användes för att skapa lydnad och disciplinering. De fallstudier som presenteras upplevs stundtals som skakande läsning!

Del 4, "The management of pain and injury", utsätter bl a i två kapitel den idrottsmedicinska praktiken för en kritisk granskning på etisk grund. Kapitlen känns välkomna och angelägna i ett tidevarv då elitidrottarens deltagande och resultat allt oftare beror av idrottsläkaren/fysioterapeuten. Dominic Malcolm har satt rubriken "Sports medicine: A very peculiar practice?", vilket kanske rätt väl svarar mot den bild som framtonar i analysen. De följande kapitlen innehåller kvalificerade etiska analyser av hur framför allt skador hanteras.

Den avslutande delen behandlar smärtan ur ett filosofiskt perspektiv.

De tre inledande delarna framstår som relativt tillgängliga även för en läsare som inte är insatt i de frågeställningar som behandlas, medan de två avslutande delarna kanske kan vara mer svårtillgängliga för en läsare som tidigare inte trängt in i filosofins och etikens domän.

Flera av författarna skriver med kvalitativa fallstudier som underlag. Författarna har all heder av den varsamhet de visar i sina tolkningar och i slutsatserna av sina studier. Här finns genomgående en tydligt visad medvetenhet om möjligheter och svårigheter när det gäller mer generella resonemang, något som idag inte alltid är en självklarhet.

Boken redovisar ett flertal nya perspektiv på smärta och skada inom idrotten som även för den i området insatte bör kunna tillföra en del nytt. Texten är knappast något att införa på de grundläggande kurserna i idrottsrelaterade utbildningar, och vissa kapitel kräver en del förkunskaper i främst etik och filosofi för att bli helt tillgängliga. Dock kan boken varmt rekommenderas som lärobok inom specialistutbildningarna i idrottsmedicin!

© **Rolf Jonsson 2006**

Köp boken från [Adlibris.se](#)

Kjøp boken fra [Akademika.no](#)

Køb bogen fra [Saxo.dk](#)